

Бүгд Монгол УНЕН

БК(б)-ийн Бүгд Монгол Обкоомий ба БМАССР-ийн
Верховно Соведий Президийн оорган.

№ 99 (2739)
1939 оной
Май
1
Понедельник
16-дэхи селее гэрна
УЛААН-ҮДЕ гоордо
БМАССР

„Byxii oronудай ерегтей ба емегтей хыделме-
ришед, тариаазад ба азалсад! Фашизмда есергый,
дайн сeregте есергый темесеley арadaй фронтлийг yr-
gedxegтii, byxezyyleгтii! Мирей тyлөө, демократий-
ческa cылөөнyйдеi тyлөө, социализмийн тyлөө!
(1939 оной main 1-де зориулагдahan БКP(б)-ейн
CK-ей loozungнуудһаа)

MAIN NEGEN MANDAG!

Мынөөдөр yнгергегдезе ба-
гаа, Main negeni праазднг
xadaa улaxоорондiiн пролетариа-
даi axadyгeг хани барисаа-
гал агуу jixe революциоонно
солидаарностиин yдер.

Азалат xынyйдеi улaxоорон-
дiiн солидаарностиин идеi—xын
тырелтeнiiг капитализмийн хабсал-
та дарлалтаһаа cылөөлxiн тyлөө
темеселде бодһон, революциоон-
но хыделмeришeдөөр байгуулаг-
дahan, гайхамшaг халхан идеi
myn.

Улaxоорондiiн пролетариад
ба оронуд byxenel азалсад
болбол бузар фашизмда, булм-
таралгин дайнда, byxилдeнb ка-
питализмда есергысeн, ерxe
cылөөгeй ба демократизмийн
тyлөө, коммунизмийн тyлөө
шанга темеселде зaгсаагдahan
шадal xысөө шaлган yзeе байна.

Byxii delxein пролетариат ба
азалсад болбол илaгдaгaгyи
Мааркс—Eнгельс—Лeнiн—
Стаалинi наамл дорo, өөһeдiiн-
гөө зeргeнyйдiiгii нiагтаруулан
зaгсаана.

Майнegenel 50-дaxи oi xadaa
улaxоорондiiн бaлдaлaй улам
xурсадһан yдeе yнгергегдезе
байна. Фашис агрeссорнyйд
болбол byрзyаазна-демократийческa
правилелствонудaй xамһалса-
гаар, xojдoxтo импeриалис дай-
най гал тyлмeригii улам byри
гааруулан гатааза, тeрeнeл ор-
битаруу Jевроопо ба Аазлийн
табанзуу миллион yлyгтeй xын-
зонлйгii татан оруулза yрдeдeд,
yxibyйдiiгii, exenepнyйдiiгii ба
yбeгeд, xыгсeдiiгii гaмxaira-
гыгeгeр гaлдана, гeмтeнe.
Xынтырелтeнeй xeдeн зуун зил
соо байгуулан кyлбтырлiн ба-
жалгуудiiгii һандаргаза байна.

Delxein зургаанай неге xуби
дeе, Сoвeдyдeй oрондо
zol tyгeс зуундaлмилloонно
арad—агуу jixe совeд арad
болбол Лeнiн—Стаалинi пaар-
тиийн, ба арaduудaй инаг вooдe
nyxer Стаалинi гeнiаальна xы-
тeлбeри дорo, коммунизмийн нe-
гeдeгeер фаазилийгii—социализмийгii
гол тyлбeрeнeн байгуулаад,
коммунизмда шадaмзaзa шил-
зeн oрoлгiiн пoлoсаада oрoд
байна. Xorin negen зилeй саад
тeе, екcпoлaацлiн гeнзeгeе
мултаран гарһан, манай орон
болбол азалсадaй jedinstвiн ба

Обороонно-маассова хыдел-
мeригiiгii byxii пpeдпpиятнyуд-
та, кoлxooзyудта, coвxooзyуд-
та, хургуулинудта yсөө yг-
нeер дeлгeрyйлгe.

Коммунизм mandag!
Дайнда есергый, фашизмда
eсepгый, капитализмда есергый
темеселeй xытeлбeрeгeсe ба oр-
ганизaатop—коммунист Интер-
национал mandag!

Byxesoyузна Коммунист
болшeвилгyдeй Паарти mandag!
Агуу jixe Стаалин mandag!

„...XVII ба XVIII сjeезднyйдеi xooрoндoxи табан-
зил xadaa азалсадaй tomo антифашист бaйдaанууд-
даар dyрeн байна. Eнe xadaa—капиталай urдaһаа есeр-
гый азалай, бaһа реaакциин xapa xысeнyйдеi urдaһаа
eсepгый прогрeссийн xысeнyйдеi xысeн tyгeс темeсeл
jым. Eнe xadaa—xыделмeришeн ангиийн жабууланудaй
jedinstвiн тyлөө, арadaй антифашист фронтийн тyлөө
кoмпapтинуудaй темeсeлeй пoлoсаа мyn. Eнe xadaa—Fra-
ncada арadaй фронтийн бii болһон жабaдaл мyn. Eнe xad-
aа—amepикаанска континeнт дeерe (Seeвернe ба Jыз-
нe Aмeepикaдa) демократийческa xыдeлoонeл xыгeн дeл-
гeрхeн жабaдaл мyn. Eнe xadaa—xede xeдeн колониа-
альна ба зaвиcтима оронудта национальна фронтийн
emxidхeн табигдaзa ба yргeдeн дeбeзe байһан yсe
мyn. Eнe xadaa,—xаmагай тyрyун, гeрoлйческa Иc-
пaанска арadaй национальна-революциоонно дайн,
eнe xadaa доbtолон ороһон импeриалист xилcнiгyй-
дeй urдaһаа есepгыйсeхeн агунjixe xитad арadaй на-
циональна-cылөөрeлгiiн дайн мyn.

„...Агрeсидe дайрагдahan арaduуд xadaa зeбсeг-
тe oтпooр yгeзe байна. Dobtолон ороһон xаргaзaрaй
булмтарaгшадта есepгый испаанска ба xитad арaduудaй
гeрoлйческa темeсeлeй пoлoсаа exилeбe. Eнe темeсeл xad-
aа—Агунjixe социалист революциийн ба тeрeнeл тулай
jixe илтaнyудaй һyйлeер, Jеврооподо болһон 1918—1923
oнyудaй революциоонно xыдeлoонyйдеi һyйлeер, арaduуд-
дай азabaidaлдa болһон тон tomo sobиити мyn. Eнe те-
мeсeлeй удaxaнaр угаа jixe. Eнe темeсeл болбол аг-
рeссорнyйдеi xыcигii бoон cыдeрлeзe, xojдoдyгаар им-
пeриалист дайнай саашaнxi yргeдeлгiiгii бapиca, екcпoлa-
тaтopнyудaйгаа urдaһаа есepгый улaxоорондiiн про-
летариадaй темeсeлeй тухалаа, byxii оронуддaxи
антифашист xыдeлoондe тухаламза зyуyлнe.“

Гурба шaxуу зилeй торшо соо жабуулан, испаанска
арadaй темeсeл болбол byxii delxein анxаралай ceнтpтe
табиаатай байгаа. Eнe темeсeл xadaa xaa-xaанaгyи oло-
милloон азалшан улadaй дунда бaјaxaлaнгийгii yдxexe
ба delxein реaакциин зepлiг xopийгiiн yсxexe байгаа.
Испаанска арad болбол өөрийн зeсeгeер, busad byxii
арaduуд xadaa фашист дайн yсxexeдeтe есepгыйсeхiiгii
урiaалаа, byxii капиталист оронудта мyрeй ба cылөө ер-
xiiн xысeнyйдеi нiaгтаран зaгсаха жабaдaлдa туха
xыргeхeн байна. (Manуиллски)

„...Өөрийн хемзеегeер urданb болоогый, jixe
demonстрацaнyуд Лaтииска Aмeepикийн оронудта бол-
но; алas xолийн линдe, рeспyбликаанска Испaнтaй
byгeдeарadaй солидаарностиин yдeр yнгергегдeнe,

„...Испаанска арadaй солидаарностиин xыдeлoон бол-
бол фашист оронудта нeбтeрeн oронo, Италия, антифа-
шистнууд болбол ниуса бадар жабуулдаг, xeдeн oлон
миагаад лiстooвкoнyудiiгii xeблeн гaргaдaг, һынидeг
гeр бaјшaнyуд дeегyуr антифашист гaршaгyудiiгii бiшe-
дeг байна; сeрeгeй зaвooдyуд дeегyуr саботaзиин aакт-
нуудaй гaрxa үшaрнyуд, ба рeспyбликаанска Испaнида
eсepгый дайладахаар oсoxoһoo солидаарнуудaй арсадaг
үшaрнyуд oлoшoрoһон байна...“

Газардeлxein нyгeдe xизaартaнb угаа jixe oро-
нои, xодoл газартeсeгe byxiiгeдeгeе байһан, coгидoзo,
дeрмeдeгдeзe ба импeриалист дeрмeсeндe дoрмo-
логдозо байһан, delxei дeерe агуу jixe 450 миллиoонно
арad зон болбол өөрийн оронoi ба өөрийнeгeе нaцo-
нальна зaвиcтима бiшe бaйдaлийгii xаmагаалгаа бoдбo.
Xитаддaxи дайн—eнe xadaa xaxad колониаальна oро-
нои, иcтooридо мeдeгдeгe, тон jixe национальна-cылөө-
лeгiiн дайн мyn. Eнe дайн xadaa, Дaальна Bocтooг-
то byxii delxein реaакциин сaндaрмиин yргe дааза
баидaг импeриалист гyрeнeй urдaһаа есepгый, xитad
арadaй жабуулагдaзa байһанаараа yлeмзe jixe удxa-
шaртай байна. (Manуиллски)

Сoвeд Соjуузaй гaдaадиин пoлитикa eли тoдo oйл-
oстoй гeбeл:

1. „Bidener болбол мирей тyлөө ба byxii oронуд-
ай xereгeй xолбoонyудiiгii byxezyyлиин тyлөө бaйнaдi,
eдe oронуд болбол Сoвeд Соjуузтай мyn тиймeл xарил-
цануудiiгii бариза байхiiн зeргeер, eдeнeр болбол манай
оронoi итeрeсeсyдiiгii eдxейлн һeдeлгe xexegyинb зeр-
гeер, бидeнeр eнe пoзицa дeерe бaйнaдi, бaјxашьбдi.

2. Bidener болбол СССР-тeй нийтe xилeтeй бaйгаа
byxii xырce oронудтаjаа мирей, хани дyтe ба хани
yрce бaйлсахiiн xарилсаанудaй тyлөө бaйнaдi. Eдe
оронуд xadaa Сoвeд Соjуузтай мyn тиймeл xарилса-
анудiiгii бариза байхiiн зeргeер, eдeнeр xadaa Сoвeд
yрeнeй xилeнyйдеi oйрoo xырceгyгiiгii ба byрiн byтeн
xилeн итeрeсeсyдiiгii сeхeер гy, али дaлдaар eдxейлн
дeдeлгe xexegyинb зeргeер, eнe пoзицa дeерe бaйнaдi,
бaјxашьбдi.

3. Bidener болбол агрeсcиин зeртвeнyйд болһон
өөһeдiiнгөө eдe oронoi зaвиcтима бийлн тyлөө тeмe-
нeн арaduудiiгii дeмxейлн тyлөө бaйнaдi.

4. Bidener болбол агрeссорнyйдеi зyгһөө зaнaл-
цануудһаа aинaгyибдi, совeд хилeнyйдеi oйрoo xырce-
гyгiiгii eдxейлн хeдeхeн, дайнигii yдxexeдeтe соxилтo-
о дaбxар соxилтoор xариусахаар бeлeн бaйнaдi.

Сoвeд Соjуузaй гaдaадиин пoлитикa тиймe бaйна.
Mepжeмe yдaан aплoдисeмeнтнyйд).

Өөрийн гaдaадиин пoлитикaдa Сoвeд Соjууз
болбол тyлгyурилxанb xadaa:

1. Мийрийн сaxин бaйгaxийгii yнxөoрөө xысeдeг,
byxii oронудaй азалсадaй мoрaальна дeмzелгeдe;

2. Манай совeд oбсгeстoлiн мoрaальна-пoлитий-
ческe jedinstвooдe;

3. Манай oронoi арaduудaй eбтe хани барисаада;

4. Өөрийн Улаан Aармидa ба Ухан-Сeрeгeй
Улаан Floodтo;

5. Өөрийн мийрe пoлитикaдa;

6. Мийрийн сaxин бaйгaxийгii yнxөoрөө xысeдeг,
byxii oронудaй азалсадaй мoрaальна дeмzелгeдe;

7. Али negen шaлтaгaанyудaар, мийрийгii eдxейлн
сeдeггyи, тeдe oронудaй аmагaлaн хани бoдoлдo.“

(Стаалин).

„Oтпooднo yжe соо арadaй азaxийн xыгзeлтiин тa-
р, yлeмзe jixe шaxала рeзылбaдaнb xadaa шинe,
мeсeсaгaй тeхнiкийн yндeхe һури дeерe пpoмишлeн-
дiiн бa гeзaртaиaлaнгай рeкoнcтpийкiiн tyгeсxel
ийнo гeзe мeдeрeхe xereгтeй...“

Оронoi oбсгeстoвeнe-пoлитийческe xыгзeлтiин тa-
р, oтпooднo yжe соoxи yлeмзe jixe шaxала дайлан
бaлгaнb xadaa, екcпoлaатoрcкa aнгунудaй yлeдeл-
гyдiiгiiгii eсeлeн лiквидaацaлгa, xыдeлмeришeдeй, тариаа-
дaй ба гeзaртaиaлaнгай рeкoнcтpийкiiн tyгeсxel
ийнo гeзe мeдeрeхe xereгтeй. Манай конститууца xadaa дeл-
гeтe дeерe yлeмзe jixe демократийческa бaийгiiнb, тийн
БМАССР-ей Verxoovно Сoвeдeтe, мyn тeрeсeлeн Соjуузна
рeспyбликeнyйдеi Verxoovно Сoвeдyдeтe һунгaлтa-
нудaй рeзылбaдaнyдaнb—yлeмзe jixe пoкaзaтeлbнa
бийгiiнb хeнш арсаа садaxaгyи байна.

Eдe byгeдiiн итoогтo, бидeнeр болбол дoтoодиин
бaйдaлaй xысeд тoгтyурилтaй ба delxei дeерexi жaмapшaa
pocтoлeлcтвiiн aтaрxaxa болмooр, oрон дoтoрoo зaсa-
лaй тиймe byxeзeлтeй болһон бaйнaдi.“ (Стаалин).

MANAI SYLÖÖTE, XYSEN TYGES, TALAANTTA SOVEED ARAD, GEROINUUDAI ARAD, ZOXIOON BAIGUULAGŞADAI ARAD MANDAG!

С. D. Cedendambaajev.

V. V. Majakovskii

Dabaa Damblin

Soveed patriotizm tuxai duun

Tungalag ulaan şaraihaanь,
Tujaa gerel sasarnal!
Iraguu haixan duunuudhaanь,
Ilaltiin oşon badarnal!
Ynen tyryy nauukiingaa,
Ynder ööde dabşanal!
Ulam xyxyiy baidulda,
Oşoxiiji jixeer şamdanal!
Zorig sedьxelim yrgehen,
Zoltöi xenei xybyyn be?
Dura hanalitim buliaahan,
Duuşa xenei basagan be?
Exe soveed oronoimnai,
Erxim patriotid geşe le!
Zulgui sogtoi iime zon,
Zuugaad mianga baixa le!

Doşxon halxin namdag geed,
Dalaa xumiaad bainagyil!
Gyn jixe dalaiji,
Gynzegyi geze ainagyil!
Orjol ynder Sajaanai,
Oroidoş garza şadana le!
Uha namag xataaza,
Ulaşa xyben tarina le!
Iime jixe xysetei,
Ene xenei xybyyn be?
Bardam ildam zantai,
Baatar xenei basagan be?
Exe soveed oronoimnai
Erxim patriotid geşe le!
Zulgui sogtoi iime zon,
Zuugaad mianga baixa le!

Edenei gaixamşag ilaltiiji
Byxii delxei medene le.
Xyiten poolius manai geed
Xyygedş mynөө xelene le.
Suuta şuluun Kreemьde,
Staalintai öörtөinь uulzanal!
Aldarta şjezdiiin tribyynhee,
Altan ygenyydenь duuldanal!
Odon tugaa manduulhan,
Omog xenei xybyyn be?
Ybsyyn deeree oordentoi
Ider xenei basagan be?
Exe soveed oronoimnai
Erxim patriotid geşe le!
Zulgui sogtoi iime zon,
Zugaad mianga baixa le!

S. GENINOV

DUUN

Jaagaaş gojoor ogtorgoidom
Jalaraad bainab odo-myşed,
Jamar todoor zyrxendem
Hanagdaad bainab minii nyxer.

Tungalag gojoor ogtorgoidom
Tolorood bainal odo-myşed,
Todoxon elieer zyrxendem
Togtonxoi bainal minii nyxer.

MAI

Hyroöte

xuuşan sagai
Main Negenii hananab.
Hyylşiin gerei saaguur
xorgodozo oroo hem.

Xioloin xaranab:

xaana zandaarm,
xaanab xasag?

Kieepketei

xydelmerişen,
gartam—guurhan.

Suglarnabdi—

paroolitoo gybed geed,
saaşaa burd genebdi.

Sokoolnikhoo saana,

xulgaişad,

Egee dylii

şaikanuud şingieer
byglyy nuga sooguur
xorgodoo hemdi.

Etigeltei nyxedөө

xuruulda
jaaran tabinabdi.

Endee, jaaran,

abiaagyixeneer
yge xeleggen.

Eber soohoo

Ulaan tug
ugzaran abza,

Jabanabdi,

byleg samsanuud subana
manai xoinohoo.

Tyrd gebe gente.

Myşer xuxarba.

Morinoi tyberөөn.

—Tyrmede huulgaxab!

Helme doro!

Niurgiiş soxixob!—

Bidener tiibeş,

naidalga ygei
uidxarta xabşagdaagyibdi.

Bidener medegşe hemdi—

xoinhoomnai manai tyloo
zavood faabrikiin delxei.

Bidener medegşe hemdi—

ene minuutiiji
Byxii delxei

Minii şuhan

azalşad guiransad
şyyn abxa geze.

Sag jirexel—

jirehen zoniiji
nerelze baraxagyil,—

Ulaan tuguud

xeden millioonoroo
ulairan bodoxol!

SSSR geze

baragdaşagyi xyşen,
xeden zuun,
miangan zilnyyde
ataakalan oroxol!

ZURAG DEERE: „Iskyysstvo“ geze, gyrenei izdaa-
telbstvaar gargagdahan, Denii ba Dolgoruukovai şine
plakaad.

(TASS-iin fotoxrooniko)

Main negenei ugtamza

Exe soveed oronoim
Erxeer dyren araduud,
Manai omog, doriun
Mianga, millioon patriotduud
Azaldaş, xaanaş, ilaltii
Amzalta tyges tuilaad
Aldarta Main negejee
Ugtaza jirebel xabarxaad.

Mandaza jirehen
Main negenei yderte
Aguu soveed oronoim
Azalşad byşen barandaa,
Manai dylete patriotduud,
Manai omog geroinuud,
Manai ulaan armeicuud,
Manai arad bultadaa
Ulaan tugaa namizulaad,
Ulam öөdenь manduulza
Omog duugaa duulanal.
Plakaad, loozung delgeen,
Faakeliin gerelde jalaruulan
Paraad deeree zagsanal.

Xyxe senxir ogtorgoido
Xyyjen niidenel samoliooduud.
Uhan dalai okeanda
Omog tamarnal flooduud.
Tala daidaar tarşaganaad
Traaktor maşinanuud zeletenel.
Dalaidaş, agaartaş, gazar deere
Duumnai nerjenel bajartai.
Internacionalizmiin tug doro
Erşemtei zagsanamdi bidener!
Bojevoi xyşejee xarajii!
Bojevoi şadalaş şalgajii!
Erşe zorigoo erşedxeed
Erximeer, saaşaa dabxijiil!

Xarxis byrzyzii, kapitaaltan,
Xomxoi, şunaxai faşisttan,
Aguu oronoimnai xiltiji
Alxaza oroxoo zabdaş haanь,
Öörtөinь terenei territoari deere
Yxese soxin daraxabdi.

Ş. NIMBUUJEV.

Manai zagsaal

Bojevoi tuguud oşotono,
Ulaabxin gerelten jalarna.
Bajarai duunuud dolgitno,
Oronoo dyren sasarna.
Zorig manai zangirna.
Zagsaal manai dabxina.
Mergen geeni voozdъjoo
Magtan duulan dabxina.
Narata haruul oronoo
Namxalzuulan dabxina.
Hyrtel bidenei urdamnai
Haixan xargii tolorno.
Oroi tolgoi deeremnai
Ulaan tujaa badarna.
Ene manai zagsaalii
Emdexе xyşen baixagyi.
Xyşen tyges maarşiiimnai
Xaaxa xaalta baixagyi.

MONSKO BULIMTARAGŞADTA ESERGY Y TEMESELDE

moi iyyiьde, Xitadai
kedee, japoonsko vo-
bolbol tyrgeer ba
ilaxaar hanahan bain
samurainuudai ha-
bologoyi. „Buu zebseg-
ergyyşexe“ gehen xy-
urria bolbol byxii Xi-
dotor xanxinan del-
baina. Oronoigoo zyg
xede millioon bodoto
ud xadaa intervent-
sergyy zebsegte teme-
şgan bodhon baina.
yjiin buu zebseger
mag baigaa. Tiixedenь,
ad ba dereevniinyd-
uu zebseg beledxexe
batinuud“ yglөөnhөө
lor xydelmerildeg bo-
le, xitad yrgeen helme-
nuta zadanuud darxa-
z, zarim maşerskoinuud
uu zebsegşji beledxeg-
oloo hen. Arad bolbol
tergeereе zebsegzeze,
oşoo belel.

Japoondo elьgeegdedeg svood-
kanuud soogoo, japoonsko vo-
jeenne komaandovani xadaa
өөhediiingөө „ilaltanuudii“
ubaigyigeer hairxadag jym. Zy-
gөөr, olonxidool, Xitadta ja-
poonsko buu zebsegei „ilalta-
nuud“ tuxai doneseeniinydiiji
elьgeexii duralagşa—japoonsko
generaal bolbol tedenerer „dai-
şalan ezegedehen“ goorodiiji
xyrteelen baigaa xananuudhaa
saaşa xaraxajaa tybegşeedeg
geşe. Tere xadaa partizaan-
guudhaa aidag ba nemelte xy-
se abangyigeer tedenerter bail-
daanda oroxiiji şidedeggyi bai-
na. Partizaanska olontooto o-
riaaduud bolbol japoonsko sa-
murainuudta amariiji zyziyl-
deggyi baina.

Xitad aradai maassanuud xadaa
daisantai temeselde aguu
jixe geroiizm gargana.

Xitadai, xolitin dereevniinyd-
teşji, xenyuydenь өөhediiingөө
yxibyydiiji untuulxa zuu-
raa, өөriingөө aradai baatar-
lig jabadal tuxai, aradaigaa zo-
rimgoi ba tyges zyrxete geroi-
nuud tuxai duulna...

Poojezd xaişaa oşoo?

Amyniice teehen, japoonsko
seregei poojezd bolbol tymer-
zamai ucaastogai egse ygsyyr
өөde, Şanşii provinciin urda
zygdexi i inşiiinь staaica teşe
aallaar dabxiaa. Hyniijn xaran-
xii xadaa toiron baigaa byge-

diiji daldalna, parovoozoi le
galnuudань zاميiji gereltyyine.
Poojezdiiji ydeşehen, japoonsko
soldaaduudai otriadanь, golov-
noi vagoondo huuba. Solda-
aduud xadaa huurinuudaa
olood, şaşaldaa jarildaа xe-
ne, tedenerer zarimaniinь ha-
zana. Parovoozonь skloon deere
garza vagoonuudaa tataad,
bogonixon gydoog ygebe. Nege
xedi minuuta bolood, poo-
jezdнь sklorostioo nemeze,
staancada jirebe. Soldaaduud
vagoonhoo garza, xylnyydei-
gee şalaaji gargaza, sostaavai-
gaa xazuugaar jabaza bainad.
Gazoliin teehen, hyylşiinь plat-
foorma deere gente gal xarag-
daba. Platfoormань sostaavhaa
taharan ilgarza, dylөөr xyree-
legdeed, zamaaraa gedergee
jabaşba. Eneinei hyyleerenь,
pylemiootno buudaldaаn duul-
dana. Soldaaduud bolbol dyre-
ze baigaa platfoorma teşe
gyilden oşobo. Terenei oironь
jireed, tedener staancada şadar
urgaza baigaa şugil burgaahan
soo, xorotohanaltaniiji bedereeb-
di geze demit denşebe. Časo-
voinuudань gaixaşood, toiron
baigaa xaranxiiruu xaraza bai-
xa yjedemь, poojezd bolbol
konvoirnuudiiji ba jabaxada
bolxo gehen signaalnuudiiji xy-
liteengyi, gente tyrgeneer staa-
cahaa zailaza jabaşoo. Solda-
aduud xadaa poojezdiiin xoino-
hoonь gyildene, teed, şugil
burgaahanai saanahaa, gente
pylemioodoor buudaxadanь, ja-
poonuud aihandaa, staaica
teşe arilba.

Ede bygediin bolxiinь urda
tee, niutagai partizaanguudai
xytelberilegşe, kapitaan Lil bol-
bol letyçe miiltingede өөrlin-
gөө nyxedyydiiji şugluulaa hen.
Lil gegşiin ygenь bogonixon
baigaa: „Nyxedyyd! Ybel oirto-
zo baina. Ybelei yslөөvi-
nuud soo amzaltataigaar te-
mesexiin tulada, bidenerter
xubsaha ba amyniice şuxala,
amyniice teehen, japoonsko se-
regei poojezd Linişiinь oşozo
jabana gehen medeeseliiji haja
abaab, hyniin xaxadta tende
balza magad.“

Partizaanguudta bygede eli
boloo.
—Xen namtai oşoxob?—geze
Lil asuuba. Partizaanguud xadaa
komandiirtaigaa oşoxiiji
bygedeeree duralaa. Tiixedenь,
kapitaan Lil xadaa, ton zo-
rimgoi 50 bojeecyydiiji şileze
abaad, tedenerter өөriingөө
planiiji todorxoişoo ygebe.
Tymerzamai polotoonь xadiin
egse xajaa өөde deesgel-
hen gazarta jireed, parti-
zaanguud bolbol xaranxiigaar
xalxalagdaza, poojezdiiji xy-
liebe. Parovoozoi galnuudань
xaragdaba...Vagoonuud ton oir-
xono zerşegen jirexe yjedemь,
partizaanguud bolbol vago-
nuudai ploşaadkanuud deere
hyren garza, hyyleerenь, şimee-
gyigeer oroi deeremь garşahan
baigaa.

Linişiinьhee nege xediil kilo-
metrte, bytyu ba xyngyi gazarta,
poojezdнь baişaba...Lil gegşiin
otriadaai busad partizaanguud
bolbol tereniiji ende xylieeze
baigaa. Xojor ças bolood, va-
poonuudai aşaanuudань buul-
gagdahan jym.

Xitad liootçiguud

Ханькооугои айбоодохи ага-
рай балдаануудай negendenь
xojor talahaa 60 bombardiroov-
şçiguud ba istrebitelъnyyd xa-
baadahan jym. Xitad liootçig-
guud bolbol japoonsko 12 sa-
moliooduudiiji butasoxibo, ja-
poonsko 15 liootçiguud alagda-
han baina. Xitadai zaluu aviaa-
ca xadaa jixe ilaltiiji tuilaba.
Liootçig Vaan-Jy-gyaan bolbol
ene baildaanda daisanai xojor
samoliooduudiiji butasoxioo
hen. Tere xadaa şarxatahan bol-
boş, byxii talahaa buuduulşan
han samoliod deeree, Xanь-
kooyhoo xolo bişe, gazarta
buuba. Goospitalda baixadaa,
Vaan bolbol agaari baldaan
tuxai todorxoi zylnyydiiji xөe-
reze ba өөр tuxaigaa xeden
yge xelegebe...

„Dainai exilxehee xoişo, —
Vaan xelene,—bidener liootçig-
guud bolbol manai maşinanuud-
haa zaisaza negeşji oşooгыibdi.
Tere yder, yglөөgyrenь, pro-
tiivnigai samoliooduud xadaa
Xanьkooy teşe reidede beled-
ze baina gehen medeesel abta-
han baigaa. Bidener bolbol dai-
saniiji ugtaxaa beledxeebdi. Ja-
poonsko 38 bombardiroovşçig-
guud Xanьkooy teşe oşozo ja-
bana geze yderei xaxadta me-
degdee. Manai samoliooduud
agaarta niiden garba. Goorodoi
zyyn-xoiito seektor deegyir yn-
gerze jabaxadamnai, daisanai
xojor samoliooduud minii xoi-
nohoo namnaa hen. Bi xadaa
gazarta buuxa baatal boloo
hem.

Protiivnigai ognevoi linişijnь
duramaar todorxolood, atako-
vaalxiin tulada poziciiji tyrge-
ner өөşleze olood, bi bolbol
agaarta daxin niideze garaab.
Gurba minuuta bolood, bailda-
nai seektor soo orob. Japoonsko
maşinanuudai negiijnь şaga-
zaa, pylemioodoor buu-
daza exileeb. Daisanai sa-
molioodoi benziniinь baaghaa
goriuuçiin goozozo jabaxiiji dai-
rii azaglaab. Protiivnigai gem-
tehen maşlinanь gazar teşe
galdiaa hen. Toirood xarabab—
japoonsko taban samoliooduud
nam teşe jireze jabba. Tede-
nerer buudalgahaanь zaisan,
doşoo buugaab. Protiivnig bol-
bol xoinohoom namnaza jirebe.
Minii manevriirovelze jabaxa
yjede, japoonsko nege samo-
lioodonь minii buudalgada dai-
ragdaza, hyyleigee zarimiinь
geegede, doşoo unaşoo. Ene
yjede, minii maşiniiji busad
samoliooduudhaa buudaza bai-
gaa. Maşiniinь xeden gazarta
soo symer buudazarxihan bai-
gaa. Maşiniingaa gemtehen deere-
hehe, gazarta buuxa zuuraa,
jixeer dorbizo, mederelee
geehen bainab... Gebeş, eneşji
baragdaa, baildaanda daxin
oşoxodo bolno“...

Xitadai zoringoi pilooduudai
danda, kapitaan Loo Čzyy elite
baina. Tere bolbol daisanai 11
samoliooduudiiji buta soxloo.
Loo xadaa Xanьkooy deegyir-
xi baildaanda japoonsko medee-
ze liootçig leitenaant Takesyyd-
ziin samolioodiiji buta soxihon
baina.

Aimag dotoroo tyrýy kolxooz

Biçyyr, apreel 27. (Telefoonoor abtaba). Aimag dotoroo tyrýy jabaza bağaa, Ara-Xereetiin somonoi, Jezoovoi neremzete kolxooz bolbol xabarai tarilgiiji ton organizovannoor exilhen baina. Mynoo brigada byxendens unsagşad, beseedciğyyd tomilogdonxoi, kolxoozniguudain azalai discipline ton hain ba tedenei azaliin halnaar, zybeer organizovaalagdahan baina. Tus kolxoozoi kolxoozniguud bolbol Staalin-ska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaanida yrgeneer xabaadalsaza, azalada ton hain pokazaatelnuudiji tullana. Paaxar-kolxooznig nyxer Kyznecov S. A. bolbol nege lemeextei plygger 1, 10 gektaar gazarljii xaxalxa noormotoi aad, yder byri 1, 60—1, 70 xaxalna. Myn, paaxar nuud nyxed, Dorajjev Punseg, Ocirov, Ocirova gegşed 1, 50 gektaar xyrtter xaxalnad. Xydeleriniñ şanar erxim hain—xaxalagtiñ gynzegitiñ agrotexniçeske zaabariin erilte-de xariuşana. Seejalşig nyxer Dugaarov bolbol ydereigee noormiiji 117—120% xyrtter dyrygene. Ede bygediin rezyltaadta, tus kolxooz (tyryy-legşen nyxer Saxjaajev)

bolbol xabarai tarilgiin plaaniljii 50 procent dyrygeze şadaa. Xarin, şinice ba jaariciin kylytyrennydei tarilgiin plaan 80 proc. dyrygeğdenxei.

Imehee, tus kolxooz xadaa aimagai gylsedxexe komiteedei ba BKP (b)-ein aikoomoi damzuulgiin ulaan tugilji abba. Ene kolxoozoi kolxoozniguud xadaa tarilgiin byxil koompleksno xydelmerinydiiji, ulaxoondroon proletaarska solidaarostiiin praazdnig—main negende dyrygeze geze ujalga abaad, byri xyseteigee xydelmerilze bainad.

Gadna, tus kolxoozoi xydelmerilze baihan, Biçyyrei MTS-ei traaktorna brigada (brigaditran Dorzijev) bolbol ynexeer le halnaar xydelmerilze baina. Tus brigadiin traktoristnuud bolbol socialiis sorevnovaanida barandaa oroloso, azalada hain, ynder pokazaatelnuudiji tullana. Ene xadaa xabarai tarilgiiji sag bolzorton dyrygeze, ynder hain urgasa xurialgiiji xangaxa. Biçyyrei MTS-ei direekce bolbol ene erxim xydelmerinydein tyloo tus brigadaada MTS-eigee direekciin damzuulgiin ulaan tugilji bariulba.

Clibikov.

Viistavkede xabaadalsaxa xyndete erxejeo hexizyylxiin tyloo

Muxar-Siber. (Telefoonoor abtaba). Oktiaabrıska selsoveedei, Vorosilovoi neremzete kolxooz bolbol socialiis serevnovaanida aktivnaar xabaadalsaza, tarilgiingaa xydelmerinydiiji hogonixon bolzorto dyrygeğitiñ tyloo temezeze baina. Apreeliin 25-da, tus kolxooz bolbol tarilgiingaa plaaniljii 71 proc. dyrygeze. Kolxoozoi tyryylegşer nyxer Bindaarov bolbol kolxoozniguudaigaa xysilji zybeer organizovaalhan ba tedenerenş azalai hain pokazaatelnuudiji xaruulna, byteşeteigee xydelmerilne.

Tus kolxooz bolbol tarilgiin byxil koompleksno xydelmerinydiiji jabuulgiingaa talaar, aimag dotoroo tyrýy jabaza, BKP(b)-ein aikoomoi ba aimgyisedkoomoi damzuulgiin ulaan tugilji abba.

Gadna, ene kolxoozoi socorevnovaani batalhan, Şaraldain selsoveedei, Vorosilovoi neremzete kolxooz muu bişeer xydelmerilne. Tus kolxooz bolbol tere yderte 718 gektaar gazarta orohoto kylytyrennydei tarilgiiji jabuulza, tarilgiingaa plaaniljii 45 proc. dyrygebe.

Gaşain MTS-ei №14 traaktorna otrlad bolbol ton byteşeteigee, organizovannoor xydelmerilne. Traktoristnuudain azal discipline zişete hain. Ene brigada xadaa erxim xydelmerinydege tyloo MTS-eigee damzuulgiin ulaan tugilji abba. Kolloosno traaktoraal traktorist nyxer Şooloxov bolbol seejalşer 14 gektaar gazar tarixa noormotoi aad, 16-17 gektaar tarina. Traktoristka Varvara Pavlyçkaja bolbol kolloosno traaktoraar 7 gektaar xyrtter xaxalna. Traktorist—BKP(b)-ein çleende kandidaad nyxer Alekseev bolbol „ÇTZ—NATI“ traaktoraar 16-17 gektaar xyrtter xaxalna.

Aimagai xytelberilxii oorganuud bolbol busad kolxoozuidiiji geegdelheens gargaza, tyryy kolxoozuudai zergeđe oruulza, aimag dotoroo tarilgiin eritiñ xydelmerinydiiji oiriin ydernyyde dyrygeze johotoi. Ene xadaa Byxesojuzna xyde azaxiin viistavkede aimagaraa xabaadalsaxa xyndete erxijii aldaxagyin tyloo temesel myn bolno.

Zybkoov.

Xitiin saanahaa

Belgyiiske xile deere germaanska sergyyde koncentraaca

Loondon, apreeliin 27. Keelnyhee, „Deil telegraaf end moorning poost“ gazeedei korrespondeentiin medeeselnydei johoor, ene goorodoi, raioondo, hyyliin 24 caasai torşoo, baruun zyg teşee germaanska sergyyde talduugyl jabaza baihiljins azaglag-

Loondon, apreeliin 27. Keelnyhee, „Deil telegraaf end moorning poost“ gazeedei korrespondeentiin medeeselnydei johoor, ene goorodoi, raioondo, hyyliin 24 caasai torşoo, baruun zyg teşee germaanska sergyyde talduugyl jabaza baihiljins azaglag-

daba. Germaanska sergyyde hangajaa jixe koncentraaca daa Eipen ba Malymedi raluudai tende, belgyiiske şadar bolzo baina. Ene raluud bolbol versaalıska degovori johoor, Germaani Beelgyde ygtelhen baina. (TASS)

Xitadai aarmi, ooriingoo operaaciiji aktiviziivelne

Çynclin „Dagynbao“ gazeedi bişene: „Xitad sergyyde xadaa xeden olon froontnuud deere dobtolgiingoo operaacanuudiji delgeryyibe. Taaramzatal zoxid ysloovnuudai ygei baihan tulada, niite koonrdobtolgodo orolgo bolno bişe. Operaacanuudai amzalta bolbol xitadai aarmiin urgaza baihanilji ba ezemdegşedei aarmiin huladaza baihanilji xaruulna. Apreeliin tyryşin xaxadta xitad çaaştnuudaar 80 pyynknyyd daisadhaa seberlegdehen baina. Zyyn froont deere xitad çaaştnuudai sag yrgelziin ataaka bolbol japoocnuudiji şanxalda ba Ysynde vojenne baidaliji sonosxoxo baatal bolgohon baina.

Gyandyyn proviincodoxi froontiin lini bolbol Kantoondo bolzo jabana. Ene yje soo, poocnuud bolbol 20 mingalyly xynnydee aluulhan baina.

Şansii proviincada, hylei haranuudai torşoo geşedel bolbol xubilza, xitad çaaştnuudai tuhada baina gazeedyd temdeglene. Xitad aluulhan nege soldaadi japoocni gurban soldaadi xyrtene.

Gazeed bolbol zaklyçeeni zaana: „22 harin torşoo soohon daında, xitad aarmiin segelege bolbol 100 procent urghan baina. Daisadai çimlin buudalgiin xysen 40 procent бага болоо“.

Zediinxidhee zişee abxa

1938 ondo, Zediin aimagai kolxoozniguudai ba kolxooznicanuudai iniciatiivaar, vorosilovsko vsaadniguudai vzvood organizovaalagdahan jym. Tus vzvoodoi xabaadagsadain tooyder byri olon bolzo baina. Tus vzvoodoi bolbol taktiçeska zaniail yngergedeg, vintookanuudiji, garai ba stankoo vo pylemooduudiji, myn busad zylinydiş şudalna.

Tus komaandiin organizovaalagdahan yderheo, aimagai byxil kolxoozuudai moridiiji erximeer xaruulaxiin tyloo socialiis sorevnovaani delgerhen baina.

Yçetein selsoveedei dergede organizovaalagdahan, vsaadniguudai komaandiin xytelberileşen solot kolxooznica, BKP(b)-ein XVIII şjezdiin delegaad nyxer Galdaanova bolhon baina. Nyxer Galdaanovaagai xytelberildeg komaanda xadaa oboroosno xydelmeriheo gadna, kolxoozniguudai dunda polit-maassova xydelmeri yrgeneer jabuuldag baina. Ene mete zişeenydyiji durabai, neheed olon baixa jym.

Zediin aimagta organizovaalagdahan vorosilovsko vsaadniguudai komaandada kolxoozoi erxim xynnyd xabaadana.

Nelleed olon kolxoozuudai, osoavixitmai şine organizaacanuud, oborooniin kryzooguud organizovaalagdaza, vojenne xeregiiji şudalza bainad. Zişee xede, 1939 onoi negedexi kvaartal soo vorosilovsko vsaadniguudai noormiiji 56 xynnyd, PVO—246; vorosilovsko strelougol noormiiji—74 xynnyd ygehen baina.

Zediin aimag bolbol osoavixitmai xydelmerieer tyryy hurida jabana.

Zediinxid bolbol BKP(b)-ein XVIII şjezdeer tabigdahan zorilgiiji—vojenne xydelmeriiji şagadxaxa tuxai togtoozilji ba byxil azaladiiji mobilizacioonno belen bailgaxa gehen, nyxer Staalinai zaabariiji bodoto deerenş bejelyyize bainad.

Imehee, Buriaad-Mongol ASSR-ei byxil kolxoozniguud ba kolxooznicanuud bolbol Zediinxidnee zişee abxa, maassova-oborooniin xydelmerieer ynder deede xemzeede yrgetiit!

ZURUG DEERE: Zediin aimagai kavalitiçeske vsaadniguud—kolxoozniguud xadaa huralsal xeze baina.

(Çernovoi foto).

Hyylei medeeselnyyd

Boliviiji faşizaacatga

Ñjuu-loork, apreeliin 25. Jynaited press aagenstviin medeesehenei johoor, boliviiske prezideent polkoovniğ German Byuş bolbol oeriigee diktaator bolgon sonosxoxo, oron dotor faşis rezimilji bi bolgobo. (TASS).

Amerikaanska ulaan Kreestiin, xitadta tuhalamza

Vaşington, apreeliin 25. Amerikaanska ulaan Kreestiin tyryylegşe Devils bolbol, yngerhen zilde ene organizaaca xadaa xitadai xynzonoi tuhalamziin foondoo 810 miangan doollar ygehen baina geze medeesene. Tereenhee gadna, Xitadta nelleed jixe şeniice ba medikaamentnuud elygeegdehen baina. (TASS).

Aanglida ekonomiiçeska kriizisei urgalta

„Ekonomist“ geze angliiska zurnaala medeeseheniñ xadaa, Aanglidaşi promiştlenostiin gol şaxala otrastınuudai yiledberilne, maart harada, urda urdiin haranuudai sasualbal ton jixeer urghan baina,

ene urgalta bolbol pravitelstvenne zakazuudai barsaatal baihiljins zaana.

Negedexi kvaartal soo promiştlenostiin hergelitiñ xediş xaragdahan baişa, angliiska azaxii bolbol ton gynzegii kriizisei baidal soogoo baihaar le baina. Mynoo yjede, konşynktyreiniñ niite indeksi bolbol kriizisei exilxin urda teexi yjelheo 10 procent şaxuu dooşoo baihaniljins xaruulna.

Xloopkilji xeregelge xadaa yngerhen zileixitei sasulxada, ton jixeer dooşoo oroo. Sydobaiğulgiins objoom xojor daxin şaxuu бага болбо.

Serşoo importalgiin bagadxagdahanai uşarhaa, Aanglidaşi import bolbol, ene onoi negedexi kvaartalda, yngerhen zile ene yjetei sasulbal, 2 millionon fynt sterliingnydeer xorohon baina. Angliiska tovaarnuudai eekspurt bolbol 1.700 miangan fynthee deşee sterliingnydeer unaa.

Yrgen maassanuudai xudaldan abalgiin arğaşadabarinuud urganagyı. Roozniçno naimaanai oborooduud dooşolhoor.

Xydelmerigyişyyd bolbol bagadxahan, ofiaalına medeenei johoor 1897 mianga baina. Tiime deerehee Aanglida doloodoxi xydelmerişen byxen xydelmeriheo xahagdanxal baina.

Kapitalnuudai ton jixe yteçkennyd bolbol gol kapitalai yrgedxelgede ba şinelegede serşoozno haag, bolxo tere xadaa kriizisei dabalgiin

pyynktns bolxo geze medeetel baina. (TASS).

AXŞ-iiin olon million xybiyyd hurguulinuudai gazaa tee baina

„Geraald tribyyn“ geze gazeed bolbol AXŞ-iiin bygedeniitiin huralsal deere togton xellexe zuuraa, tus gyren bolbol eneenei talaar ton geegdengi baina geze xelere. Mynoo AXŞ-da exin ba dunda hurguulinuudta hurxa argaa xahagdahan 4 millionhoo ylyy xybiyyd bi geze toologdono. Gazeed bolbol, olon tooto bagşanarai, xyşer xynde baidalda baihanilji todooş xelene. Ameerikiin byxil bagşanarai 25 procentenş kvalificirovanne bişe xydelmerişedhee dooşo xylehilji abdag baina. (TASS).

Palestiiniin tuşaa angliiska şine plaan

Loondon, apreeliin 26. „Deili telegraaf ende moorning poost“ gazeedei medeesehens, Palestiiniin gyrenei jireedyi baiğulaltiiñ tuxai angliiska hyyliin duradxalans, araabska krygyyde ton jixe anxaraltaigaar utğagdahan. Britaanska pravitelstvo bolbol Palestiiniin federatiivna baiğulaltiiñ edehee arsaba. Pales-

tiinska gyren bolbol şilzen orolgiin arban şlei yjiin torşoo minifstrske xojordoxi şaitin poostnuudiji polestiinska araabuudta ygelgetelgeer jidline baidla johotoi. Gyren bolbol

Velikobritaantiin niite xamağaalga ba xytelberi dorobalxa bolno. Ene rezimilji arbanzilhee ylyy yrgelzelyyge xadaa Liige naacatai, araabska gyrennyyde ba palestiinska jeverinyydele yngergegehen soveşçaanilii hyyilde xegdeze bolno.

5 zilei torşoo soo Palestiindayaşoo 25 miangan jeverinyydoşoo bolxo, tereñei hyyldenş emigraaca xaagdaxa johotoi. (TASS).

Xitadai dobtolgo tuxai angliiska medeesel

Loondon, apreeliin 26. Xitaduudai dobtolgiin teempnyyd bolbol sag yrgelze urgana geze Gonkoonghoo medeesene. Froot deere şine xysenyd elygeegde.

„Deil telegraaf end moorning poost“ gazeed bolbol japoonsko froontiin lini xaanaşii hularaa geze damzuulan medeesene. Xitad sergyyde bolbol Kanton, Kaifiin, Nanşaan, Naankinda oirodoxi japoocnuudai pozicinuudta ajuul uşaruulxaar baina. (TASS).

Xariuşalgata redaaktor R. BIMBAJEV